ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (prvá rozšírená komora)
z 18. októbra 2005 *

Vo veci T-60/03,

Regione Siciliana, v zastúpení: pôvodne G. Aiello, neskôr A. Cingolo, avvocati dello Stato, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobca,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: E. de March a L. Flynn, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

ktorej predmetom je zrušenie rozhodnutia Komisie K (2002) 4905 z 11. decembra 2002 týkajúceho sa zrušenia pomoci poskytnutej Talianskej republike rozhodnutím Komisie K (87) 2090 026 zo 17. decembra 1987 v súvislosti s poskytnutím pomoci z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj na investovanie do infraštruktúry sumy

* Jazyk konania: taliančina.

rovnajúcej sa alebo prevyšujúcej 15 miliónov eur v Taliansku (región: Sicília), a vrátenia zálohy vyplatenej Komisiou z titulu tejto pomoci,

SÚD PRVÉHO STUPŇA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV
(prvá rozšírená komora),

v zložení: predseda B. Vesterdorf, sudcovia J. D. Cooke, R. García-Valdecasas, I. Labucka a V. Trstenjak,

tajomník: I. Natsinas, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. mája 2005,

vyhlásil tento

Rozsudok

Právna úprava

1 Európsky fond pre regionálny rozvoj (EFRR) bol vytvorený nariadením Rady (EHS) č. 724/75 z 18. marca 1975 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 73, s. 1), ktoré bolo niekoľkokrát zmenené a napokon od 1. januára 1985 nahradené nariadením Rady (EHS) č. 1787/84 z 19. júna 1984 o EFRR [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 169, s. 1).

Roku 1988 bola jeho činnosť reformovaná nariadením Rady (EHS) č. 2052/88 z 24. júna 1988 o úlohách štrukturálnych fondov, ich účinnosti a koordinácii ich činností navzájom, ako aj s činnosťami Európskej investičnej banky a ďalšími existujúcimi finančnými nástrojmi [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 185, s. 9). Dňa 19. decembra 1988 Rada prijala nariadenie (EHS) č. 4253/88 obsahujúce opatrenia pre realizáciu nariadenia č. 2052/88, pokiaľ ide o koordináciu činností jednotlivých štrukturálnych fondov medzi sebou, ako aj s činnosťami Európskej investičnej banky a s ostatnými existujúcimi finančnými nástrojmi [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 374, s. 1). Nariadenie č. 4253/88 bolo zmenené a doplnené najmä nariadením Rady (EHS) č. 2082/93 z 20. júla 1993 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 193, s. 20).

2 Článok 24 zmeneného a doplneného nariadenia č. 4253/88 nazvaný „Zníženie, pozastavenie a zrušenie pomoci“ stanovuje:

„1. Ak existuje podozrenie, že pomoc na vykonanie činnosti alebo opatrenia je čiastočne alebo v celom rozsahu neodôvodnená, Komisia vykoná potrebné preskúmanie daného prípadu v rámci partnerstva, pričom najmä vyzve členský štát alebo iné orgány, ktoré ním boli určené na vykonanie činnosti, aby v stanovenej lehote predložili svoje pripomienky.

2. Komisia môže po tomto preskúmaní znížiť alebo pozastaviť pomoc pre dotknutú činnosť alebo opatrenie, ak sa počas prieskumu zistí existencia nezrovnalostí alebo podstatných zmien, ktoré ovplyvňujú povahu a vykonanie činnosti alebo opatrenia a pre ktoré sa nepožiadalo o súhlas Komisie.

3. Každá suma, ktorá zakladá nárok na vrátenie bezdôvodne vyplatenej sumy, musí byť vrátená Komisii. Nevrátené sumy sa zvyšujú o úroky z omeškania...“ [*neoficiálny preklad*]

Skutkové okolnosti

3 Talianska republika žiadosťou doručenou Komisii 23. septembra 1986 požiadala o poskytnutie pomoci z EFRR v zmysle nariadenia č. 1787/84 na investovanie do infraštruktúry na Sicílii (Taliansko) týkajúce sa tretej etapy prác na výstavbe priehradného múra na rieke Gibbesi. Žiadosť zmieňovala výstavbu múrov nadväzujúcich na hlavnú časť priehrady a uvádzala dvojaké využitie priehrady, ktorej voda mala slúžiť najmä na spoľahlivé zásobovanie vodou priemyselnej zóny Licata, ktorá sa má stavať, a taktiež na zavlažovanie približne 1 000 hektárov poľnohospodárskej pôdy.

4 Rozhodnutím K (87) 2090 026 zo 17. decembra 1987 týkajúcim sa poskytnutia pomoci z EFRR z titulu investícií do infraštruktúry sumy rovnajúcej sa alebo prevyšujúcej 15 miliónov eur v Taliansku (región: Sicília) Komisia poskytla Talianskej republike pomoc z EFRR v maximálnej výške 94 490 620 056 talianskych lír (ITL) (približne 48,8 miliónov eur) v rámci zásahu č. 86.05.03.008 (ďalej len „rozhodnutie o poskytnutí pomoci"). Talianska republika z titulu uvedenej pomoci dostala celkovú zálohu vo výške 75 592 496 044 ITL (približne 39 miliónov eur).

5 Talianske orgány zaslali 23. mája 2000 Komisii správu vypracovanú talianskymi službami o zásahoch, ktoré boli predmetom pomoci. Podľa tejto správy práce na hlavnej časti priehrady boli dokončené k 11. novembru 1992. Priehrada však nebola v prevádzke, keďže nedošlo k jej napúšťaniu a nebol dokončený vodovod. Talianske orgány sa okrem toho zaviazali predložiť svoju žiadosť o vyplatenie zvyšnej časti finančnej pomoci do 31. marca 2001.

6 V tej istej listovej zásielke talianske orgány zaslali Komisii oznámenie žalobcu zo 17. januára 2000, ktorým sa formálne zaväzuje vykonať práce nevyhnutné na sprevádzkovanie a využívanie priehrady.

7 Komisia listom z 19. decembra 2000 požiadala talianske orgány o doplňujúce informácie. Mala záujem najmä o podklady týkajúce sa žiadosti o predĺženie lehoty na podanie žiadosti o vyplatenie zvyšnej časti, opatrení prijatých žalobcom, pokiaľ ide o dokončenie a využívanie vodného diela, a správy o realizácii tohto diela s uvedením skutočného alebo predpokladaného termínu ukončenia prác a uvedenia diela do prevádzky.

8 Listom z 29. marca 2001 talianske orgány predložili Komisii svoju žiadosť o vyplatenie zvyšnej časti pomoci a postúpili oznámenie žalobcu z 5. marca 2001. Z tohto oznámenia vyplývalo, že Ente minerario Siciliano (sicílska banská správa, stavebný dozor vodného diela) bola zrušená, že priemyselná zóna Licata nemohla byť zriadená, a teda že pôvodný účel vôd priehrady musí byť zmenený. Bola objednaná štúdia na účely určenia možného využitia vôd nádrže.

9 Na základe týchto podkladov sa Komisia rozhodla začať konanie o preskúmaní podľa článku 24 nariadenia č. 4253/88 a podľa článku 2 rozhodnutia o poskytnutí pomoci.

10 Komisia listom z 26. septembra 2001 postúpila Talianskej republike podklady, ktoré mohli preukázať nezrovnalosti a odôvodniť vydanie prípadného rozhodnutia o zrušení pomoci. Komisia najmä tvrdila, že nemá informácie o presnom alebo predbežnom dátume, ku ktorému bude vodné dielo v plnej prevádzke a využiteľné. Zdôraznila tiež, že účel diela bol zmenený v porovnaní s účelom uvedeným v rozhodnutí o poskytnutí. Vyzvala talianske orgány, vedenie Regione Siciliana a konečného príjemcu, aby predložili svoje pripomienky v lehote dvoch mesiacov s upresnením, že okrem výnimočných okolností sa na prípadné dokumenty predložené po tejto lehote nebude prihliadať.

11 Listom z 29. novembra 2001 Talianska republika predložila Komisii pripomienky žalobcu. Z týchto pripomienok najmä vyplýva, že nebol stanovený žiadny, ani predbežný, dátum sprevádzkovania vodného diela, ktorého účel bol v skutočnosti zmenený.

12 Listom z 21. februára 2002, po uplynutí lehoty stanovenej Komisiou (pozri bod 10 vyššie), žalobca poskytol ďalšie informácie o stave napredovania projektu, ako aj časový plán stanovujúci dokončenie prác do 2. februára 2003.

13 Komisia dospela k názoru, že tieto posledné informácie potvrdzujú existenciu viacerých nezrovnalostí v zmysle článku 24 nariadenia č. 4253/88 a 11. decembra 2002 vydala rozhodnutie K (2002) 4095 týkajúce sa zrušenia pomoci poskytnutej Talianskej republike rozhodnutím o poskytnutí a vrátenia zálohy vyplatenej Komisiou z titulu tejto pomoci (ďalej len „napadnuté rozhodnutie").

14 Odôvodnenia č. 14 a 15 napadnutého rozhodnutia majú takéto znenie:

„14. Preskúmanie vyššie uvedených skutočností potvrdilo existenciu nezrovnalostí v zmysle [článku 24 nariadenia č. 4253/88]:

— preskúmanie prípadu potvrdilo, že práce neboli dokončené a že nie je možné stanoviť, ani približne, dátum, ku ktorému bude vodné dielo uvedené do prevádzky a využiteľné...

— preskúmanie prípadu okrem toho potvrdilo, že došlo k podstatnej zmene účelu a určenia vodného diela v porovnaní s tým, čo je uvedené v rozhodnutí o poskytnutí, pričom nebol vyžiadaný predbežný súhlas Komisie,

— tvrdenia Regione [Siciliana] nemôžu odôvodniť predmetné podklady v liste Komisie z 26. septembra 2001 týkajúce sa konania verejného obstarávania a dodržiavania zásad riadnej finančnej správy,

15. Vzhľadom na zistené nezrovnalosti treba pomoc ukončiť a prikročiť... k vráteniu vyplatených záloh".

15 Napadnutým rozhodnutím Komisia zrušila pomoc poskytnutú Talianskej republike, uvoľnila sumu vyhradenú na účely vyplatenia zvyšnej časti pomoci (približne 9,8 miliónov eur) a požiadala o vrátenie súm vyplatených z titulu zálohy (približne 39 miliónov eur).

Konanie a návrhy účastníkov konania

16 Žalobca návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 20. februára 2003 podal túto žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

17 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (prvá rozšírená komora) rozhodol o začatí ústnej časti konania. V rámci organizačných opatrení konania Súd prvého stupňa položil žalobcovi a Komisii písomné otázky, ktoré mali byť ústne zodpovedané na pojednávaní. Súd prvého stupňa tiež vyzval Taliansku republiku, aby písomne odpovedala na viacero otázok. Talianska republika splnila tieto požiadavky.

18 Na pojednávaní z 12. mája 2005 boli vypočuté prednesy účastníkov konania a ich odpovede na písomné aj ústne otázky. Po vypočutí účastníkov konania Súd prvého stupňa rozhodol založiť do spisu dva listy Komisie adresované žalobcovi, jeden zo 4. augusta 2003, druhý z 24. októbra 2003, ktoré boli predložené žalobcom v spojených veciach T-392/03 a T-435/03 medzi tými istými účastníkmi konania, pokiaľ ide o výkon napadnutého rozhodnutia.

19 Žalobca navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil napadnuté rozhodnutie,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

20 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— určil, že žaloba je neprípustná,

— subsidiárne žalobu zamietol ako nedôvodnú,

— v každom prípade zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

Právny stav

21 Na pojednávaní Komisia, ktorá bola v tomto zmysle vypočúvaná Súdom prvého stupňa, uznala, že odôvodnenie č. 14 tretia zarážka napadnutého rozhodnutia týkajúce sa zistenia nezrovnalostí v zmysle článku 24 nariadenia č. 4253/88 (pozri bod 14 vyššie) nijako neopodstatňovalo prijatie uvedeného rozhodnutia. Žalobné dôvody a tvrdenia uvedené v žalobe a týkajúce sa uvedenej zarážky nemôžu však samy osebe odôvodniť zrušenie napadnutého rozhodnutia, keďže toto rozhodnutie je tiež založené na nezrovnalostiach uvedených v prvej a druhej zarážke uvedeného odôvodnenia. Z dôvodov hospodárnosti konania teda Súd prvého stupňa nebude skúmať vyššie uvedené žalobné dôvody a tvrdenia.

1. *O prípustnosti*

Tvrdenia účastníkov konania

22 Komisia sa dovoláva neprípustnosti tejto žaloby z dôvodu, že žalobca nemá procesnú spôsobilosť.

23 Komisia nepopiera skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie sa osobne dotýka žalobcu v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES. Domnieva sa však, že žalobca nie je priamo dotknutý napadnutým rozhodnutím.

24 Komisia predovšetkým uvádza, že medzi ňou a žalobcom nikdy neexistoval priamy právny vzťah.

25 Jednou zo základných zásad štrukturálnych politík však pôvodne bolo, že Komisia a členské štáty sú spoločne zodpovedné za programovanie štrukturálnych akcií, kým členské štáty sú samy zodpovedné za uskutočňovanie tejto politiky.

26 Pokiaľ teda ide o činnosti EFRR počas programového obdobia rokov 1985 – 1988, počas ktorého bolo prijaté rozhodnutie o poskytnutí pomoci, táto zásada sa premietla do viacerých ustanovení nariadenia č. 1787/84, ktoré bolo účinné v tom čase. Komisia teda zdôrazňuje, že v danom prípade dotknutý členský štát predložil Komisii konkrétnu žiadosť, načo Komisia vydala rozhodnutie o poskytnutí pomoci (článok 22). Počas vykonávania projektu mal členský štát predkladať Komisii štvrťročné výkazy obsahujúce najmä skutočné výdavky (článok 28). Zálohy mohli byť poskytnuté Komisiou na žiadosť členského štátu (článok 31).

27 Z toho Komisia vyvodzuje, že v systéme decentralizovaného riadenia, ktorý je jednou z charakteristických vlastností štrukturálnych fondov v relevantnom období, sú členské štáty jej jedinými rokovacími partnermi. Členské štáty predstavujú štít medzi Komisiou a konečným príjemcom pomoci, pretože platby sú poukazované vnútroštátnym orgánom, ktoré majú voľnosť pri rozhodovaní o dôsledkoch zrušenia

poskytnutej pomoci pre konečného príjemcu. Podľa Komisie teda, na rozdiel od toho, čo tvrdí žalobca, Talianska republika má možnosť voľnej úvahy, pokiaľ ide o výkon napadnutého rozhodnutia.

28 V tomto ohľade v odpovedi na tvrdenie žalobcu, podľa ktorého už vrátil v rámci vyrovnania sumy vyplatené z titulu finančnej pomoci zrušenej napadnutým rozhodnutím (pozri bod 40 nižšie), Komisia uvádza, že toto vyrovnanie z 9. novembra 2003 sa uskutočnilo medzi dlhom talianskeho ministerstva hospodárstva a financií, ktoré bolo adresátom oznámenia, a dlhu v súvislosti s vrátením zrušenej pomoci a platbou určenou tomu istému ministerstvu.

29 Vo svetle týchto úvodných úvah treba určiť, či žalobca, ktorému na rozdiel od Talianskej republiky nebolo adresované napadnuté rozhodnutie, je ním priamo dotknutý v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.

30 Komisia sa odvoláva na ustálenú judikatúru, podľa ktorej, ak má nejaké opatrenie mať priamy dopad na jednotlivca, ktorému nie je určené, musí vyvolať priame právne účinky na právne postavenie dotknutej osoby a jeho uplatnenie musí mať úplne automatický charakter a vyplývať zo samotnej právnej úpravy Spoločenstva s výnimkou ďalších sprostredkujúcich predpisov (rozsudok Súdneho dvora z 5. mája 1998, Dreyfus/Komisia, C-386/96 P, Zb. s. I-2309, bod 43, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. decembra 2000, DSTV/Komisia, T-69/99, Zb. s. II-4309, bod 24).

31 Ak je napadnutý akt uplatňovaný vnútroštátnymi orgánmi, ktorým je určený, treba overiť, či uplatnenie tohto aktu neponecháva nejakú voľnú úvahu týmto orgánom (rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. septembra 1998, Oleifici Italiani a Fratelli Rubino/Komisia, T-54/96, Zb. s. II-3377, bod 56). Jednotlivec je takisto priamo

dotknutý, pokiaľ možnosť adresátov, ktorým je akt určený, neriadiť sa podľa neho je čisto teoretická a ich vôľa vyvodiť dôsledky zodpovedajúce tomuto aktu je nepochybná (rozsudky Súdneho dvora zo 17. januára 1985, Piraiki-Patraiki a i./ Komisia, 11/82, Zb. s. 207, body 8 až 11, a Dreyfus/Komisia, už citovaný, bod 44).

32 V tejto súvislosti Komisia uvádza, že Súd prvého stupňa už rozhodol vo svojom uznesení z 25. apríla 2001, Coillte Teoranta/Komisia (T-244/00, Zb. s. II-1275, ďalej len „uznesenie Coillte Teoranta"), že rozhodnutie vylúčiť niektoré výdavky z financovania sekciou „Záruky" Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF) nemá priame účinky na právne postavenie príjemcu pomoci.

33 Podľa Komisie sa uznesenie Coillte Teoranta vydané vo veci EPUZF uplatňuje rovnakým spôsobom na štrukturálne fondy, a teda na EFRR, z dôvodu, že správa štrukturálnych fondov vychádza zo zásady oddelenia právnych vzťahov jednak medzi Komisiou a členskými štátmi a jednak medzi členskými štátmi a príjemcami pomoci Spoločenstva. Táto úvaha platí vždy, keď hlavnú zodpovednosť za kontrolu výdavkov použitých v rámci režimu decentralizovaného riadenia, ako je to najmä v prípade EFRR a EPUZF, majú členské štáty.

34 Komisia okrem toho spresňuje, že odkaz Súdu prvého stupňa v bode 45 uznesenia Coillte Teoranta na odlišnú situáciu prevažujúcu v prípade rozhodnutí o nespôsobilosti pre financovanie Európskym sociálnym fondom (ESF) sa má chápať ako odkaz na obdobie, počas ktorého, na rozdiel od danej situácie, existovali priame väzby medzi Komisiou a príjemcami financovania z ESF. Komisia sa domnieva, že tento odkaz sa týka právneho režimu definovaného v nariadení Rady (EHS) č. 2950/83 zo 17. októbra 1983 týkajúcom sa vykonania rozhodnutia 83/516/ EHS o úlohách ESF [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 289, s. 1), ktorým sa ESF riadil

počas programového obdobia rokov 1984 – 1988 a ktorý predpokladal priamy právny vzťah medzi Komisiou a príjemcami. Podľa Komisie absencia priameho vzťahu tohto typu zreteľne odlišuje tento právny režim od režimu použiteľného na štrukturálne fondy, vrátane EFRR, počas programového obdobia rokov 1985 – 1988.

35 Komisia sa domnieva, že tento rozdiel medzi režimami použiteľnými počas rôznych programových období tak vylučuje, aby v danom prípade boli príjemcovia považovaní za oprávnených napadnúť rozhodnutia o znížení pomoci v súlade s bodmi 46 až 48 rozsudku Súdu prvého stupňa zo 6. decembra 1994, Lisrestal a i./Komisia (T-450/93, Zb. s. II-1177), potvrdeného Súdnym dvorom v jeho rozsudku z 24. októbra 1996, Komisia/Lisrestal a i. (C-32/95 P, Zb. s. I-5373). Počas programového obdobia rokov 1984 – 1988 teda v podstate išlo o priame riadenie zabezpečované Komisiou. Naproti tomu v rámci nariadenia č. 1787/84, ktoré slúžilo ako podklad pre vydanie rozhodnutia o poskytnutí pomoci, Komisia plnila úlohu dohľadu. Keďže Komisia už nehrá žiadnu úlohu pri spätnom získavaní pomoci podnikanom členskými štátmi a keďže, ako to uviedol Súd prvého stupňa v bodoch 47 a 48 uznesenia Coillte Teoranta, prípadné postupy vymáhania vychádzajú z vnútroštátneho práva a nie sú automatickým dôsledkom rozhodnutí o vylúčení určitých výdavkov z financovania Spoločenstvom, analýza obsiahnutá v už citovanom rozsudku Lisrestal a i./Komisia sa nevzťahuje na rozhodnutia prijaté na základe nariadenia č. 4253/88 a týkajúce sa projektov financovaných zo štrukturálnych fondov.

36 Komisia v odpovedi na tvrdenie žalobcu, podľa ktorého uznesenie Coillte Teoranta nie je naňho uplatniteľné, keďže je verejnoprávnym subjektom, a nie jednotlivcom (pozri bod 42 nižšie), uvádza, že uvedené tvrdenie nie je presvedčivé, pretože Súd prvého stupňa nerobí takéto rozlišovanie v uvedenom uznesení.

37 Komisia okrem toho nepopiera, že Súd prvého stupňa vo svojom rozsudku z 9. júla 2003, Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap/Komisia (T-102/00, Zb. s. II-2433, ďalej len „rozsudok Vlaams Fonds") rozhodol, že rozhodnutie Komisie znižujúce alebo zrušujúce finančnú pomoc poskytnutú ESF sa môže priamo a osobne týkať príjemcov takej pomoci. Komisia však uvádza, že k takémuto potvrdeniu došlo náhodne, keďže Súd prvého stupňa nebol požiadaný, aby sa vyjadril k otázke, či bol žalobca priamo dotknutý sporným rozhodnutím v prejednávanom prípade. Takisto jeho pozornosť nebola sústredená na judikát vytvorený uznesením Coillte Teoranta. Komisia dodáva, že judikatúra uvádzaná Súdom prvého stupňa v rozsudku sa odvoláva na iné programové obdobie, počas ktorého právna úprava štrukturálnych fondov ešte nebola založená na režime decentralizovaného riadenia. Za týchto podmienok judikát vytvorený uznesením Coillte Teoranta je relevantnejší ako rozsudok Vlaams Fonds, pokiaľ ide o vzťahy medzi konečnými príjemcami a Komisiou pri operáciách, ktoré sú teraz uskutočňované decentralizovane členskými štátmi.

38 Žalobca sa domnieva, že žaloba je prípustná a tvrdí, že ustanovenia Zmluvy ES týkajúce sa práv jednotlivcov na podanie žaloby nemôžu byť predmetom reštriktívneho výkladu. Odvoláva sa najmä na rozsudok Súdneho dvora z 15. júla 1963, Plaumann/Komisia (25/62, Zb. s. 197). Tiež je v ňom priznaná procesná spôsobilosť každej osobe s právnou subjektivitou, ako to vyžadujú uvedené ustanovenia, a je osobne a priamo dotknutá napadnutým rozhodnutím. Podľa žalobcu sa takéto riešenie vzťahuje aj naňho, pretože je verejnoprávnym subjektom spĺňajúcim tieto podmienky. V tejto súvislosti sa odvoláva na rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. júna 1999, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia/Komisia (T-288/97, Zb. s. II-1871).

39 Podľa žalobcu sa ho však napadnuté rozhodnutie, u ktorého uznáva, že mu nebolo formálne adresované, priamo týka, pretože priamo ovplyvňuje jeho právne postavenie. Adresát napadnutého rozhodnutia, t. j. Talianska republika, totiž nedisponoval žiadnou voľnou úvahou, pokiaľ ide o jeho vykonanie, ktoré spočíva

v bežnom vymáhaní súm predtým vyplatených zo strany EFRR. Na tento účel nie je potrebná žiadna ďalšia normatívna činnosť. Žalobca sa domnieva, že podľa ustálenej judikatúry Spoločenstva sú tieto okolnosti dostatočné na založenie procesnej spôsobilosti jednotlivcov (rozsudok Dreyfus/Komisia, už citovaný).

40 Žalobca navyše zdôrazňuje, že v rámci určitého vyrovnania už vrátil sumy vyplatené z titulu pomoci zrušenej napadnutým rozhodnutím, vrátane úrokov z omeškania.

41 Za týchto podmienok skutočnosť, že neexistovali priame vzťahy medzi žalobcom a Komisiou, nie je relevantná, keďže z rozhodnutia o poskytnutí pomoci je zrejmé, že žalobca bol zjavne príjemcom pomoci z EFRR. V tejto súvislosti treba napokon uviesť, že žalobca mal, na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, viacero priamych kontaktov s Komisiou počas fázy preskúmavania, ktorá predchádzala vydaniu rozhodnutia o poskytnutí pomoci. Počas tohto obdobia sa viedli dôkladné rozhovory medzi Komisiou a žalobcom.

42 Navyše judikatúru, ktorú uvádza Komisia (uznesenie Coillte Teoranta) naňho nemožno uplatniť. Žalobca totiž nie je jednotlivec, ale územnosprávny celok, t. j. orgán talianskeho štátu.

43 V tejto súvislosti treba spomenúť rozsudok Vlaams Fonds, ktorého bod 60 znie takto:

„Podľa ustálenej judikatúry..., rozhodnutie Komisie znižujúce alebo zrušujúce finančnú pomoc poskytnutú z ESF sa môže priamo a osobne týkať príjemcov takejto

pomoci a spôsobiť im ujmu, napriek skutočnosti, že dotknutý členský štát je v rámci správneho konania jediným partnerom ESF. Sú to totiž príjemcovia pomoci, ktorí znášajú ekonomické dôsledky rozhodnutia o znížení alebo zrušení pomoci, keďže sú primárne zodpovední za vrátenie neoprávnene vyplatených súm (pozri v tomto zmysle rozsudok Lisrestal a i./Komisia, už citovaný, body 43 až 48 a tam citovanú judikatúru).“

Posúdenie Súdom prvého stupňa

44 Napadnuté rozhodnutie týkajúce sa pomoci, ktorej bol žalobca príjemcom, bolo adresované dotknutému členskému štátu, a to Talianskej republike. Podľa článku 230 štvrtého odseku ES „každá fyzická alebo právnická osoba môže... podať žalobu proti rozhodnutiu..., ktoré sa jej priamo a osobne týka, hoci je vydané formou... rozhodnutia určeného inej osobe“. Keďže osobný aspekt je v danom prípade nesporný, treba preskúmať, či sa napadnuté rozhodnutie priamo týka žalobcu.

45 Treba pripomenúť obe kumulatívne kritériá priameho dotknutia v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES z hľadiska ustálenej judikatúry.

46 Po prvé, predmetný akt musí priamo vyvolávať účinky na právne postavenie jednotlivca. Po druhé, uvedený akt nesmie ponechávať žiadnu voľnú úvahu osobám, ktorým je určený a ktoré sú poverené jeho uplatnením, ktoré musí mať úplne automatický charakter a vyplývať zo samotnej právnej úpravy Spoločenstva, bez použitia ďalších sprostredkujúcich predpisov (rozsudky Dreyfus/Komisia, už citovaný, bod 43; DSTV/Komisia, už citovaný, bod 24, a uznesenie Súdu prvého stupňa zo 6. júna 2002, SLIM Sicilia/Komisia, T-105/01, Zb. s. II-2697, bod 45; pozri tiež v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora z 13. mája 1971, International Fruit

Company a i./Komisia, 41/70 až 44/70, Zb. s. 411, body 23 až 29, a zo 6. marca 1979, Simmenthal/Komisia, 92/78, Zb. s. 777, body 25 a 26). Podmienka vyžadovaná druhým kritériom je takisto splnená, pokiaľ možnosť členského štátu neriadiť sa podľa predmetného aktu je čisto teoretická a jeho vôľa vyvodiť dôsledky zodpovedajúce tomuto aktu je nepochybná (rozsudok Dreyfus/Komisia, už citovaný, bod 44; pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Piraiki-Patraiki a i./Komisia, už citovaný, body 8 až 10).

47 Napadnuté rozhodnutie zrušením pomoci v celom rozsahu najmä, ako je uvedené v bode 15 vyššie, zrušilo povinnosť Komisie vyplatiť zvyšnú časť pomoci (9,8 miliónov eur) a uložilo vrátenie záloh vyplatených Talianskej republike a prevedených na žalobcu (približne 39 miliónov eur).

48 Súd prvého stupňa sa domnieva, že takéto rozhodnutie nevyhnutne priamo vyvoláva účinky na právne postavenie žalobcu, a to z viacerých dôvodov. Okrem toho napadnuté rozhodnutie neponecháva talianskym orgánom žiadnu voľnú úvahu, keďže jeho vykonanie má úplne automatický charakter a vyplýva zo samotnej právnej úpravy Spoločenstva, bez použitia ďalších sprostredkujúcich predpisov.

49 Na úvod treba pripomenúť, že akonáhle bolo rozhodnutie o poskytnutí pomoci prijaté a oznámené Talianskej republike, žalobca sa mohol domnievať, na účely realizácie projektu, ktorý bol predmetom projektu, a s výhradou dodržania podmienok pripojených k uvedenému rozhodnutiu o poskytnutí pomoci a právnej úpravy uplatniteľnej na EFRR, že suma pomoci (približne 48,8 miliónov eur) mu je úplne k dispozícii. Na tomto základe mohol teda žalobca plánovať a zahrnúť do rozpočtu svoje výdavky vzhľadom na realizáciu tretej etapy prác na priehrade na rieke Gibbesi.

50 Okrem toho vnútroštátne talianske orgány ako žalobca boli tiež viazané podmienkami a vyššie uvedenou právnou úpravou. Takisto sumy vyplatené Komisiou z titulu predmetnej pomoci museli byť povinne použité na účely realizácie tretej etapy výstavby priehrady na rieke Gibbesi. Ani právo Spoločenstva, ani vnútroštátne právo neoprávňovali talianske orgány neposkytnúť žalobcovi sumy tejto pomoci, alebo ich použiť na iné účely. Pokiaľ teda boli dodržané vyššie uvedené podmienky a právna úprava, talianske orgány neboli oprávnené požadovať od žalobcu vrátenie, hoci len čiastočné, týchto súm.

51 Treba ešte zdôrazniť, ako to potvrdil žalobca na pojednávaní v odpovedi na otázky Súdu prvého stupňa, že žalobca v rokoch 1987 až 1992 realizoval najväčšiu časť projektu, ktorý bol predmetom zrušenej pomoci, a že tieto práce boli financované výlučne z vlastných zdrojov žalobcu a neskôr zrušenou pomocou Spoločenstva.

52 Práve vo svetle týchto úvodných úvah musí byť posúdená otázka, či je žalobca priamo dotknutý napadnutým rozhodnutím.

53 Predovšetkým, pokiaľ ide o zmenu právneho postavenia žalobcu, prvým priamym a okamžitým účinkom napadnutého rozhodnutia bola zmena majetkových pomerov žalobcu v dôsledku neposkytnutia zvyšnej časti pomoci (približne 9,8 miliónov eur), ktorú mu mala Komisia vyplatiť. Nevyplatený zostatok pomoci nebude poukázaný Komisiou Talianskej republike, pretože pomoc je zrušená. Talianske orgány ho tak nebudú môcť poskytnúť žalobcovi. Zatiaľ čo pred prijatím napadnutého rozhodnutia mohol žalobca s určitosťou počítať s uvedenou sumou v rámci realizácie projektu, po prijatí tohto rozhodnutia musel, po prvé, skonštatovať, že mu táto suma bola upretá, a po druhé, hľadať náhradný spôsob financovania, aby splnil zmluvné záväzky v rámci realizácie prác na tretej etape výstavby priehrady na rieke Gibbesi.

54 Napadnuté rozhodnutie rovnako priamo mení právnu situáciu žalobcu, pokiaľ ide o povinnosť vrátiť sumy poskytnuté z titulu zálohy (približne 39 miliónov eur). Účinkom napadnutého rozhodnutia je priama zmena právneho štatútu žalobcu z nesporného veriteľa na prinajmenšom prípadného dlžníka uvedených súm. Dôvodom na to je, že napadnuté rozhodnutie už nebráni vnútroštátnym orgánom tak na základe práva Spoločenstva, ako aj vnútroštátneho práva, vymáhať od žalobcu vrátenie vyplatených záloh. Inými slovami, druhým priamym a automatickým účinkom napadnutého rozhodnutia je zmena právneho postavenia žalobcu proti vnútroštátnym orgánom.

55 Keďže napadnuté rozhodnutie priamo mení, a napokon značne, právne postavenie žalobcu, ako to vyplýva z bodov 53 a 54 vyššie, skutočne teda spĺňa podmienky týkajúce sa prvého kritéria priameho dopadu uvádzaného v bode 46 vyššie.

56 Ďalej, pokiaľ ide o kritérium automatickej uplatniteľnosti napadnutého rozhodnutia, treba uviesť, že mechanicky napadnuté rozhodnutie ním samým vyvolalo voči žalobcovi dvojitý účinok uvedený vyššie v bodoch 53 a 54.

57 Tento dvojitý účinok napadnutého rozhodnutia vyplýva zo samotnej právnej úpravy Spoločenstva, a to z ustanovení článku 211 tretej zarážky ES v spojení s článkom 249 štvrtým odsekom ES. V tomto ohľade vnútroštátne orgány nedisponujú žiadnou voľnou úvahou, pokiaľ ide o ich povinnosť vykonať toto rozhodnutie.

58 Závery z vyššie uvedených bodov 56 a 57 nespochybňujú tvrdenie Komisie, podľa ktorého vnútroštátne orgány môžu teoreticky rozhodnúť o oslobodení žalobcu od finančných dôsledkov, ktoré mu priamo vyplynuli z napadnutého rozhodnutia tým,

že by zo štátnych prostriedkov financovali jednak zvyšnú časť uvoľnenej pomoci Spoločenstva, a jednak vrátenie záloh Spoločenstva obdržaných žalobcom, alebo len jednu z týchto dvoch variant.

59 Prípadné vnútroštátne rozhodnutie o financovaní tohto príkazu na vrátenie pomoci totiž nezbavuje rozhodnutie Komisie jeho automatickej uplatniteľnosti. Toto vnútroštátne rozhodnutie nemá právny účinok na uplatnenie — v práve Spoločenstva — napadnutého rozhodnutia. Účelom takéhoto vnútroštátneho rozhodnutia by bolo vrátenie žalobcu do postavenia, v ktorom sa nachádzal pred prijatím napadnutého rozhodnutia, čím by spôsobilo druhú zmenu právneho postavenia žalobcu, ktoré už bolo prvýkrát automaticky zmenené napadnutým rozhodnutím. Táto druhá zmena právneho postavenia žalobcu by vyplývala len z vnútroštátneho rozhodnutia, a nie z výkonu napadnutého rozhodnutia.

60 Inými slovami, prijatie vnútroštátneho rozhodnutia o financovaní je potrebné práve na zabránenie automatickým účinkom napadnutého rozhodnutia.

61 V tomto ohľade sa skutkový stav vo veci samej rozhodne líši od skutkového stavu, na základe ktorého bolo vydané uznesenie Coillte Teoranta uvádzané Komisiou (pozri body 32 až 34 vyššie). Napadnutým rozhodnutím vo veci Coillte Teoranta totiž Komisia zamietla žiadosť dotknutého členského štátu, ktorý bol jeho adresátom, aby zodpovednosť za príspevky, ktoré už vyplatil príjemcovi, prevzal EPUZF, keďže tieto sú spôsobilé na spolufinancovanie Spoločenstvom. Na rozdiel od situácie vo veci samej, napadnuté uznesenie, na základe ktorého bolo vydané uznesenie Coillte Teoranta, teda automaticky a mechanicky neviedlo k uvoľneniu zvyšnej časti stále dlžnej príjemcovi. Navyše len prijatie vnútroštátneho rozhodnutia následne po napadnutom rozhodnutí Komisie mohlo prinútiť príjemcu vrátiť už získané zálohy.

62 Tvrdenie Komisie zmieňované v bode 58 vyššie je teda nesprávnym uplatnením pojmu priameho účinku v zmysle ustálenej judikatúry spomínanej v bode 46 vyššie, dokonca prevrátením tohto pojmu. Existencia takejto možnosti financovania talianskymi orgánmi totiž neznamená sama osebe, že napadnuté rozhodnutie musí byť vykonané subjektom, ktorému bolo určené, predtým než nastali jeho účinky na strane žalobcu.

63 Napadnuté rozhodnutie tým, že nenecháva žiadnu voľnú úvahu talianskym orgánom, keďže má čisto automatický charakter a vyplýva zo samotnej právnej úpravy Spoločenstva, bez použitia iných sprostredkujúcich predpisov, tak ako to vyplýva z vyššie uvedených bodov 56 až 62, teda skutočne spĺňa podmienky týkajúce sa druhého kritéria priameho dopadu uvedeného v bode 46 vyššie.

64 Okrem toho tvrdenie uvádzané Komisiou (pozri body 24 až 27 vyššie), podľa ktorého oddelenie právnych vzťahov jednak medzi Komisiou a členskými štátmi a jednak medzi členskými štátmi a príjemcami pomoci vytvára prekážku priamemu dopadu na žalobcu, nemôže byť prijaté.

65 Podľa ustálenej judikatúry (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 11. novembra 1981, IBM/Komisia, 60/81, Zb. s. 2639, bod 9; rozsudky Súdu prvého stupňa z 24. marca 1994, Air France/Komisia, T-3/93, Zb. s. II-121, bod 43, a zo 4. marca 1999, Assicurazioni Generali a Unicredito/Komisia, T-87/96, Zb. s. II-203, bod 37) je totiž opodstatnené na účely určenia, či sa akt orgánu Spoločenstva priamo týka jednotlivca v zmysle článku 230 ES, skúmať jeho skutočnú povahu, aby sa overilo, či nezávisle na jeho forme má priamy dopad na záujmy tohto jednotlivca tým, že tak jednoznačne mení jeho právne postavenie.

66 Z vyššie uvedených bodov 47 až 63 teda vyplýva, že právne postavenie žalobcu je priamo dotknuté napadnutým rozhodnutím.

67 Okrem toho — a len pre úplnosť — treba uviesť, ako to oprávnene zdôrazňuje žalobca, že medzi ním a Komisiou existovali priame vzťahy, napríklad počas prípravnej fázy poskytnutia pomoci, alebo priame zaslanie žalobcovi listovej zásielky z 26. septembra 2001 (pozri bod 10 vyššie). V tejto súvislosti Súd prvého stupňa uvádza, že tieto priame vzťahy pokračovali po prijatí napadnutého rozhodnutia, tak ako to vyplýva z dvoch listov Komisie adresovaných priamo žalobcovi a založených do spisu (pozri bod 18 vyššie). Prvým z týchto listov datovaným zo 4. augusta 2003 Komisia vyzýva žalobcu, aby poukázal sumu 39 miliónov eur zvýšenú o úroky z omeškania ako vrátenie súm vyplatených z titulu zálohy v rámci predmetného projektu. Takisto v druhom liste z 24. októbra 2003 Komisia oboznamuje žalobcu s tým, že prikročila k vyrovnaniu medzi svojimi rôznymi pohľadávkami a dlhmi týkajúcimi sa projektov súvisiacich so žalobcom, medzi ktorými je aj projekt tretej etapy výstavby priehrady na rieke Gibbesi. Za týchto podmienok nemôže byť formalistický prístup Komisie prijatý.

68 Keďže obidve kritériá zmieňované v bode 46 vyššie sú splnené, je opodstatnené zamietnuť námietku neprípustnosti.

2. *O veci samej*

69 Žalobca uvádza dva žalobné dôvody na podporu svojej žaloby. Prvý sa týka porušenia článku 24 nariadenia č. 4253/88 a druhý zjavne nesprávneho posúdenia pri uplatňovaní tohto ustanovenia.

O prvom žalobnom dôvode týkajúcom sa porušenia článku 24 nariadenia č. 4253/88

70 Žalobca na podporu prvého žalobného dôvodu uvádza tri tvrdenia. Predovšetkým, že znenie článku 24 nariadenia č. 4253/88 nepočíta s predpokladom zrušenia pomoci. Ďalej, že stav, keď priehrada nie je v prevádzke a nie je využívaná, nemôže odôvodniť zrušenie predmetnej pomoci s ohľadom na článok 24 nariadenia č. 4253/88 a na rozhodnutie o poskytnutí pomoci. Napokon, že podmienky pre trvanie predmetnej pomoci sú splnené so zreteľom na článok 24 nariadenia č. 4253/88.

O prvom tvrdení na podporu prvého žalobného dôvodu

— Tvrdenia účastníkov konania

71 Žalobca uvádza, že Komisia napadnutým rozhodnutím zrušila pomoc v celom rozsahu. Pritom zrušenie pomoci Spoločenstva predpokladá len názov článku 24 nariadenia č. 4253/88, a nie samotné znenie toto článku. Ako totiž pripúšťa sama Komisia, článok 24 ods. 2 upravuje len zníženie alebo pozastavenie pomoci, a to za presne vymedzených podmienok. Len článok 2 rozhodnutia o poskytnutí pomoci počítal so zrušením predmetnej pomoci, ale len v prípadoch, ktoré neboli výslovne uvedené v napadnutom rozhodnutí. Za týchto okolností napadnuté rozhodnutie tým, že je založené na extenzívnom výklade samotného článku 24 nariadenia č. 4253/88, hoci zrušenie pomoci, ktoré má povahu sankcie, si naopak vyžaduje reštriktívny výklad tohto ustanovenia, nemá právny základ.

72 Komisia namieta, že v prípade, keď sa líši obsah ustanovenia a jeho názov, treba vykladať jeden aj druhý tak, aby všetky výrazy spĺňali potrebný účinok. Navyše systematický výklad článku 24 a najmä jeho odseku 1 dovoľuje vyvodenie možnosti úplného zrušenia pomoci, takže odkaz na článok 2 rozhodnutia o poskytnutí pomoci nebol nevyhnutný. Napokon, keby sa Komisii priznala len právomoc znížiť výšku pomoci úmerne k nezrovnalostiam, ku ktorým došlo, viedlo by to iba k podnieteniu podvodov, keďže len sumy získané neoprávnene by mali byť vrátené.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

73 Podmienky, za ktorých môže byť pomoc zrušená, sa netýkajú procesných pravidiel, ale hmotnoprávnych pravidiel (rozsudok Súdu prvého stupňa z 28. januára 2004, Euroagri/Komisia, T-180/01, Zb. s. II-369, body 36 a 37). Tieto hľadiská sa teda v zásade riadia právnou úpravou uplatniteľnou v čase poskytnutia pomoci. Ako to Súd prvého stupňa uviedol v tom istom rozsudku, zrušenie pomoci Spoločenstva z dôvodu vytýkaných nezrovnalostí príjemcovi má charakter sankcie, pokiaľ sa neobmedzuje na vrátenie súm neoprávnene vyplatených z dôvodu týchto nezrovnalostí. Je preto prípustné, len ak je odôvodnené z hľadiska právnej úpravy uplatniteľnej v čase poskytnutia pomoci, ako aj účinnej právnej úpravy v čase vydania rozhodnutia o zrušení.

74 Za týchto okolností sú relevantnými ustanoveniami v oblasti zrušenia pomoci nariadenie č. 1787/84 účinné v čase prijatia rozhodnutia o poskytnutí pomoci a nariadenie č. 4253/88, v znení uplatniteľnom v čase prijatia napadnutého rozhodnutia, t. j. tak, ako bolo zmenené a doplnené nariadením č. 2082/93.

75 Článok 32 ods. 1 nariadenia č. 1787/84 upravuje zníženie alebo zrušenie pomoci. Článok 24 nariadenia č. 4253/88, v znení zmenenom a doplnenom nariadením č. 2082/93, predpokladá zrušenie pomoci svojím názvom a tiež nepriamo vo svojom odseku 1, ktorý uvádza neodôvodnenosť časti alebo celého rozsahu finančnej pomoci.

76 Pokiaľ ide o znenie odseku 2 uvedeného článku 24, ktoré výslovne nehovorí o zrušení pomoci, stačí uviesť, že ustálená judikatúra (rozsudky Súdu prvého stupňa z 12. októbra 1999, Conserve Italia/Komisia, T-216/96, Zb. s. II-3139, bod 92; zo 14. júna 2001, Hortiplant/Komisia, T-143/99, Zb. s. II-1665, bod 40; z 26. septembra 2002, Sgaravatti Mediterranea/Komisia, T-199/99, Zb. s. II-3731, body 130 a 131, a z 11. marca 2003, Conserve Italia/Komisia, T-186/00, Zb. s. II-719, body 74 a 78) dáva Komisii možnosť zrušiť pomoc na základe článku 24 ods. 2 nariadenia č. 4253/88.

77 Za týchto podmienok prvé tvrdenie na podporu prvého žalobného dôvodu nie je dôvodné, a musí byť teda zamietnuté.

O druhom tvrdení na podporu prvého žalobného dôvodu

— Tvrdenia účastníkov konania

78 Podľa žalobcu sa požiadavka Komisie na úplnú funkčnosť a využiteľnosť diela neuvádza ani v rozhodnutí o poskytnutí, ani v článku 24 nariadenia č. 4253/88.

Komisia ju vyjadrila až v čase predloženia žiadosti o konečnú platbu. Z tohto dôvodu táto oneskorená požiadavka musí byť považovaná za požiadavku bez právneho základu, a to práve preto, že žalobca sa zaviazal 17. januára 2000 zabezpečiť v krátkom čase funkčnosť diela spolufinancovaného EFRR.

79 Komisia predovšetkým uvádza, že žalobca nepopiera okolnosť, že ku dňu prijatia napadnutého rozhodnutia priehrada nebola v prevádzke a ani nebola využiteľná. Ďalej v podstate pripomína, že kritérium prevádzkyschopnosti financovaných diel vždy bolo a zostáva tým hlavným v režime štrukturálnych fondov, najmä z dôvodov súvisiacich s účinnosťou politiky hospodárskej a sociálnej súdržnosti definovanej Zmluvou, ktorej programovanie je ústredným prvkom. Riadne finančné spravovanie štrukturálnych fondov si okrem toho vyžaduje, aby Komisia a členské štáty dodržiavali stanovené programovanie a právomoc zrušiť príspevky na nefunkčné projekty.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

80 Ako Komisia pripomenula počas pojednávania, rozhodnutie o poskytnutí pomoci Spoločenstva musí byť vykladané v kontexte príslušnej žiadosti o jej poskytnutie (pozri analogicky rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. júla 1997, Interhotel/Komisia, T-81/95, Zb. s. II-1265, bod 42). Pritom zo spisu, najmä zo žiadosti o poskytnutie pomoci podanej Talianskou republikou, ktorá je citovaná v bode 3 vyššie, vyplýva, že uvedená žiadosť, na základe ktorej bolo prijaté rozhodnutie o poskytnutí pomoci, uvádzala, že tretia etapa prác na priehrade na rieke Gibbesi má viesť k prevádzke diela.

81 Okrem toho, ako Komisia oprávnene pripomína vo svojich písomných podaniach, článok 18 ods. 1 nariadenia č. 1787/84, na základe ktorého bolo prijaté rozhodnutie o poskytnutí pomoci, stanovuje, že „financovanie investícií do infraštruktúry sa týka... infraštruktúry, ktorá prispieva k rozvoju regiónu alebo oblasti, v ktorej sa nachádza".

82 V tejto súvislosti treba predovšetkým uviesť, že aby sa zabezpečilo riadne fungovanie systému štrukturálnych fondov Spoločenstva a ich bezpečné finančné spravovanie, realizácia akéhokoľvek projektu spolufinancovaného v tomto rámci musí smerovať k sprevádzkovaniu uvedeného projektu, pretože táto požiadavka sa nachádza v rozhodnutí o poskytnutí financovania Spoločenstvom.

83 Pritom je nesporné, že priehrada nebola v čase prijatia napadnutého rozhodnutia uvedená do prevádzky a ani využiteľná. Za takýchto okolností je zjavne nezlučiteľné s vyššie uvedeným ustanovením povoliť príjemcovi predmetnej pomoci, aby si ponechal pomoc Spoločenstva poskytnutú so zreteľom na realizáciu diela, hoci práve uvedené dielo nie je využiteľné. Takýto prístup by okrem toho nebol zlučiteľný s cieľom riadnej správy štrukturálnych fondov Spoločenstva.

84 Za týchto okolností druhé tvrdenie na podporu prvého žalobného dôvodu nie je dôvodné, a musí byť teda zamietnuté.

O treťom tvrdení na podporu prvého žalobného dôvodu

— Tvrdenia účastníkov konania

85 Podľa žalobcu sú podmienky pre trvanie predmetnej pomoci splnené so zreteľom na článok 24 nariadenia č. 4253/88, keďže povaha diela a podmienky vykonania spôsobilej akcie neboli dotknuté, a okrem toho zmena účelu diela bola predmetom žiadosti o schválenie adresovanej Komisii.

86 Žalobca zastáva názor, že zmena účelu alebo určenia diela nepredstavuje podľa článku 24 ods. 1 nariadenia č. 4253/88 okolnosť opodstatňujúcu zníženie alebo zrušenie finančnej pomoci, aj keď na uvedenú zmenu Komisia prihliadla v napadnutom rozhodnutí.

87 Žalobca ďalej zdôrazňuje, že samotná príloha rozhodnutia o poskytnutí obsahovala popis diela, ale nie údaje o jeho účele.

88 Pritom podľa žalobcu skutočnosť, že zadržiavaná priehradná voda bude v budúcnosti výlučne určená na zavlažovanie a nie aj na chladenie priemyselných zariadení, nemôže zmeniť povahu predmetného diela, ktorou je vytvorenie zásob vody vo všeobecnom záujme. Žalobca v tejto súvislosti uvádza, bez toho, že by odporoval Komisii, že sa vždy predpokladalo, že predmetné zadržiavané priehradné vody sú určené na zavlažovanie približne 1 000 hektárov pôdy. Nezriadenie priemyselnej zóny, s ktorej výstavbou sa v Licata počítalo od roku 1986, spôsobilo, že účel zavlažovania sa stal prevažujúci. Tento skutkový stav bol Komisii oznámený, pričom sa spresnilo, že dielo si zachováva svoju sociálno-ekonomickú funkciu v rámci

regionálneho rozvoja. V tejto súvislosti treba vziať do úvahy, že vodná priehrada, ktorá sa nachádza v regióne trpiacom výrazným nedostatkom vody na súkromné, poľnohospodárske a priemyselné využitie, môže vďaka kvalite svojej vody pokryť viacero potrieb, vrátane potreby pitnej vody, a zapojiť sa do súhrnného a širšieho režimu zásahov v oblasti vôd spolufinancovaného EFRR. Žalobca dodáva, že bola objednaná osobitná štúdia na účely využitia vôd a zhodnotenia predmetnej priehrady.

89 Rovnako žalobca poukazuje na to, že zmena účelu diela nemôže ovplyvniť podmienky vykonávania akcie, nakoľko sa tieto podmienky týkajú fungovania diela a nie jeho účelu.

90 Podľa žalobcu je napadnuté rozhodnutie navyše nesprávne v tom, že neberie do úvahy skutočnosť, že talianske orgány oznámili Komisii predmetnú zmenu účelu diela, pozri dokumenty na podporu žaloby.

91 Komisia uvádza, že na článok 24 nariadenia č. 4253/88 sa možno odvolávať na základe nezrovnalostí, najmä významnej zmeny ovplyvňujúcej vykonanie dotknutého opatrenia.

92 Pokračuje poukázaním na to, že zistila existenciu nezrovnalostí spočívajúcich v podstatnej zmene cieľov a účelu diela v porovnaní s tým, čo bolo stanovené v rozhodnutí o poskytnutí, a to bez toho, aby bolo vyžiadané jej predbežné schválenie.

93 Komisia ďalej pripomína, že rozhodnutie o poskytnutí pomoci bolo prijaté na základe nariadenia č. 1787/84. Ustanovenie článku 22 ods. 3 tohto nariadenia, ktoré stanovuje popis diela spolufinancovaného fondmi Spoločenstva, by bolo nadbytočné, ak by sa mal takýto popis považovať len za orientačný. To isté vyplýva z ustanovenia článku 28 ods. 1 písm. b) toho istého nariadenia, podľa ktorého žiadosť o konečnú platbu obsahuje najmä prehlásenie, podľa ktorého je investícia v súlade s pôvodným projektom.

94 Pritom zo žiadosti o poskytnutie pomoci z EFRR predloženej Komisii talianskymi orgánmi v zmysle článku 22 ods. 3 nariadenia č. 1787/84 vyplýva, že popis priehrady a jej predpokladaného využitia bol neoddeliteľnou súčasťou žiadosti. Komisia dodáva, že pomoc bola poskytnutá najmä s ohľadom na trvanie, technické vlastnosti a účel diela uvedené v žiadosti. Z tohto aspektu sa podľa Komisie so zavlažovaním približne 1 000 hektárov poľnohospodárskej pôdy počítalo len doplnkovo.

95 Za týchto podmienok zneužitie projektu po získaní financovania, na odlišné využitie než bolo stanovené, je nezlučiteľné s pojmom súdržného a konvergentného regionálneho rozvoja, o ktorý sa opiera pojem programovania. Predmetná pomoc bola poskytnutá na základe predpokladu, podľa ktorého voda zachytená priehradou bude predovšetkým určená na zásobovanie vodou priemyselnej zóny, ktorá sa má stavať.

96 Z toho vyplýva, že zmena účelového určenia priehradnej vody odôvodňuje zrušenie pomoci v zmysle článku 24 nariadenia č. 4253/88.

97 Okrem toho Komisia namieta, že tvrdenie žalobcu (pozri bod 90 vyššie), podľa ktorého v napadnutom rozhodnutí nezohľadnila skutočnosť, že talianske orgány oznámili Komisii predmetnú zmenu účelu diela, nie je dôvodné. Komisia totiž nikdy neschválila zmenu účelu diela oznámeného navyše veľmi neskoro, a to 29. marca 2001. Okrem toho žalobca ani o schválenie uvedenej zmeny nežiadal. Komisia tvrdí, že oznámenie takejto informácie týkajúcej sa zmeny účelu diela sa nerovná žiadosti o schválenie. Naopak, informácia, ktorá jej bola oznámená 29. marca 2001, viedla v septembri 2001 k začatiu konania na zrušenie pomoci. Potvrdenie týchto informácií žalobcom 29. novembra 2001 viedlo k prijatiu napadnutého rozhodnutia z 11. decembra 2002.

98 Navyše tvrdenie žalobcu spočíva na nesprávnom výklade článku 24 nariadenia č. 4253/88, podľa ktorého Komisia nemôže znížiť a ani zrušiť pomoc len z toho dôvodu, že ju vnútroštátne orgány požiadali o schválenie. Finančné záujmy Spoločenstva by pritom boli ohrozené, ak by Komisia nemohla znížiť alebo zrušiť pomoc z jednoduchého dôvodu, že bola informovaná o zmene projektu. Takýto výklad by robil zbytočným samotné schválenie zmien.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

99 Treba predovšetkým uviesť, ako to správne pripomína Komisia, že účel predmetného diela je uvedený v žiadosti o pomoc z EFRR predloženej Talianskou republikou.

100 Okrem toho Komisia oprávnene tvrdí, že nestačí, aby bola informovaná o zmenách účelu diela, ktorého výstavba je spolufinancovaná EFRR, ale že ešte musí prejaviť súhlas s týmito zmenami. Súd prvého stupňa už totiž rozhodol, že Komisia môže zrušiť pomoc v prípade nezrovnalostí, najmä v prípade významnej zmeny akcie ovplyvňujúcej jej povahu, alebo podmienky jej vykonania, ak nebolo vyžiadané predbežné schválenie Komisiou (rozsudok z 12. októbra 1999, Conserve Italia/Komisia, už citovaný, bod 92).

101 Zo spisu pritom vyplýva, že žalobca sa uspokojil s oneskoreným informovaním Komisie o zmene účelu vôd zadržaných predmetným dielom. Je zrejmé, že takáto informácia nie je žiadosťou o schválenie.

102 Keďže jednak rozhodnutie o poskytnutí pomoci a príslušnú žiadosť o financovanie treba vykladať spoločne, ako je uvedené v bode 81 vyššie, a jednak účel diela bol významne zmenený bez predchádzajúceho schválenia Komisie, lebo rozhodujúci cieľ zásobovania vodou priemyselnej zóny Licata nebol dosiahnutý, je opodstatnené vyvodiť záver, že zrušenie pomoci je so zreteľom na článok 24 nariadenia č. 4253/88 odôvodnené.

103 Za týchto podmienok tretie tvrdenie na podporu prvého žalobného dôvodu nie je dôvodné, a musí byť teda zamietnuté, čo znamená zamietnutie prvého žalobného dôvodu v celom rozsahu.

O druhom žalobnom dôvode týkajúcom sa zjavne nesprávneho posúdenia pri uplatňovaní článku 24 nariadenia č. 4253/88

Tvrdenia účastníkov konania

104 Žalobca tvrdí, že posúdenie, ktoré je rozhodujúce pre Komisiu, podľa ktorého práce neboli dokončené a nie je možné určiť dátum, a to ani predbežne, ku ktorému by priehrada mala byť v prevádzke a využiteľná, je nesprávne.

105 Naopak uvádza, že z dokumentácie predloženej Komisii vyplýva, a to najmä z protokolu o dokončení prác, že práce boli ukončené 4. novembra 1992, čím bola priehrada dobudovaná v celom rozsahu. Dodáva, že táto okolnosť bola uznaná v odôvodnení č. 6 napadnutého rozhodnutia.

106 Žalobca ďalej uvádza, že posledné práce, ktoré sa podľa napadnutého rozhodnutia majú ešte dokončiť, sú celkom doplnkové. Nevylučujú skutočné dokončenie priehrady. Samotný protokol o dokončení prác potvrdzuje tieto tvrdenia.

107 Žalobca napokon zdôrazňuje, že uvedený protokol nezmieňuje, na rozdiel od údajov v odôvodnení č. 6 napadnutého rozhodnutia, nedokončené „dočasné nádrže".

108 Žalobca dodáva, že Servizio nazionale dighe (talianska správa hrádzí) po dokončení prác požadovala len vybetónovanie ľavého svahu priehrady.

109 Žalobca z toho vyvodzuje záver, že práce týkajúce sa výstavby vodnej priehrady na rieke Gibbesi boli dokončené v novembri 1992 a že zmienené zásahy požadované Servizio nazionale dighe mali len okrajový charakter v porovnaní so základnou funkciou priehrady, ktorou zostáva predovšetkým zadržiavanie vody. Uvedená správa okrem toho vždy považovala na základe polročných kontrol funkčnosti zariadení, potvrdených protokolmi o účinnosti stanovenými na tento účel, priehradu za dokončenú.

110 Komisia popiera, že práce boli dokončené roku 1992 a že výkony, ktoré mali byť uskutočnené so zreteľom na fungovanie priehrady, boli doplnkovej povahy.

111 Na podporu svojho tvrdenia Komisia zmieňuje list talianskych orgánov Komisii z 23. mája 2000, ku ktorému bol pripojený protokol o ukončení prác, z ktorého vyplýva, že dočasné nádrže neboli vybudované a že vodovod nebol dokončený. Komisia dodáva, že si listom z 19. decembra 2000 vyžiadala od talianskych orgánov dodatočné informácie týkajúce sa najmä dokončenia a skutočného alebo predpokladaného dátumu uvedenia priehrady do prevádzky. Listom z 21. februára 2001 žalobca predložil harmonogram, podľa ktorého mali byť práce dokončené do 2. februára 2003.

112 Komisia dodáva, že predmetné práce nezahŕňali len výstavbu hlavnej časti priehrady, ale tiež odvedenie rieky Gibbesi, vratný kanál, vodovod, ako aj ďalšie diela. Talianske orgány navyše v ich žiadosti o pomoc objasnili účel diela, ktorý pozostával v prispení

k priemyslovému rozvoju dotknutého regiónu. Z toho vyplýva, že dielo malo byť dokončené, pokiaľ ide o všetky jeho súčasti, a fungovať tak, aby sa realizovali stanovené ciele. Za týchto okolností rozlišovanie, ktoré robí žalobca medzi hlavnými prácami a doplnkovými, nemá význam.

113 Za týchto podmienok mohla Komisia len určiť, že v čase prijatia napadnutého rozhodnutia boli práce, predpokladané z titulu predmetnej pomoci, nedokončené.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

114 Treba predovšetkým uviesť, že odôvodnenie č. 6 napadnutého rozhodnutia zmieňuje len to, že boli dokončené práce na hlavnej časti priehrady, ale nie priehrada ako celok.

115 Navyše zo spisu, a najmä z protokolu o dokončení prác pripojeného k listu z 23. mája 2000, ktorý adresovali talianske orgány Komisii, vyplýva, že Komisia správne zdôrazňuje, že dočasné nádrže neboli vybudované a vodovod nebol dokončený, napriek tomu, že tieto práce boli neoddeliteľnou súčasťou predmetného projektu.

116 Za týchto podmienok je opodstatnené vyvodiť záver, že práce, ktoré boli predmetom tejto pomoci z EFRR, neboli v čase prijatia napadnutého rozhodnutia dokončené.

117 Druhý žalobný dôvod teda nie je dôvodný, a musí teda byť zamietnutý.

118 So zreteľom na to, čo už bolo uvedené, je opodstatnené žalobu zamietnuť.

O trovách

119 Podľa ustanovenia článku 87 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa odseku 3 prvého pododseku toho istého článku však Súd prvého stupňa môže rozdeliť náhradu trov konania medzi účastníkov konania, ak účastníci mali úspech len v niektorých častiach predmetu konania a súčasne v iných častiach predmetu konania nemali úspech. Podľa odseku 3 druhého pododseku uvedeného článku Súd prvého stupňa môže zaviazať aj účastníka, ktorý mal vo veci plný úspech, na náhradu trov konania, ktoré vznikli druhému účastníkovi a ktoré Súd prvého stupňa uzná za spôsobené jeho úmyselným zavinením.

120 V danom prípade Komisia nemala úspech, pokiaľ ide o prípustnosť. Okrem toho časť nákladov konania, ktoré vznikli žalobcovi v súvislosti s podaním žaloby, bola spôsobená v dôsledku nie celkom dokonalého vyhotovenia napadnutého rozhodnutia (pozri bod 21 vyššie). Súd prvého stupňa preto považuje za spravodlivé uložiť Komisii znášať polovicu svojich vlastných trov konania. Je teda opodstatnené rozhodnúť, že žalobca znáša svoje vlastné trovy konania, ako aj polovicu trov konania, ktoré vznikli Komisii.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (prvá rozšírená komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. **Námietka neprípustnosti sa zamieta.**

2. **Žaloba sa zamieta ako nedôvodná.**

3. **Žalobca znáša svoje vlastné trovy konania a polovicu trov konania, ktoré vznikli Komisii. Komisia znáša polovicu svojich vlastných trov konania.**

Vesterdorf Cooke García-Valdecasas

Labucka Trstenjak

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 18. októbra 2005.

Tajomník Predseda

E. Coulon B. Vesterdorf